

Paretaren kontra

AINHOA ETXAIDE
AMORRORTU

Jakina da eskuduntzen auzia erabaki-garria dela arlo ekonomikoan. Botere banaketa zehazten omen du. Eta zorrotzagoak bagara, boterea nork duen, eta beraz, nork ez duen ere ezartzen duela esan dezakegu. Eskuduntza nagusiak estatuek beretzat gorde dituzte, baina kapitalak du eredu ekonomikoaz erabakitzeke boterea, ez euskal langileok.

Gutxiago hitz egiten da auziak barne mailan duen garrantziaz, eta korapiloa ez da txikia. Euskal Herria aintzat hartuz gero, gure etorkizuna ziurtatzeko helburuarekin pentsatutako politikak hiru lurralde administratiboetan garatzea da nazio politikak egiteko bideetako bat. Euskal Herria gune ekonomiko eta sozial gisa egituratzeko eta krisi sistemikoari aurre egingo dion ereduia sustatzeko aukera erreala daukagu. Gaur gaurkoz borondate falta da arazo nagusia, baina nahi izanez gero ere, EAEko eskuduntza banaketa traba garrantzitsua izango litzateke.

Lehen mailako erronka nazionala dugu zaintza lanak berrantolatuko dituen ereduia pentsatzea eta sistema eraikitzea. Eta arazo bat da, zalantzarik gabe, herrien gain zama gehiegi eta bitarteko gutxi jartzen dituen sistema dugulako orain, herrialdeen arteko aldeak geroz eta handiagoak izatea egiten duena. Eusko Jaurlaritzari zentrala den gaiaren eztabaidatik ihes egiteko aukera ematen dio sistema honek. Fiskalitateaz ere antzeko gogoeta egin dezakegu.

Korapiloa eztabaida politiko eta sozialaren bidez askatzea eskatu dugun bakoitzean paretaren kontra jo dugu. Eta hara nondik, Tapia izan da paretaren soilik guretzat dagoela erakutsi diguna. Jaurlaritzaren nahia beste euskarririk ez duen lege arrunt baten bidez, botere ekonomikoari eman dio eskuduntzen gaur arteko sistema bere mesedetan aldatzeko aukera. ●

Pasaportea, agintariei

ZIGOR OLABARRIA OLEAGA

CCOVID pasaportea ez du osasun kontuekin zerikusirik". Osasun sailburuordearen hitzak dira, berdin dio euskal lurraldeetako zein gobernutakoak. Espainiako Zientzia Ikerketen Kontseilu Nagusiko kide Txetxu Ausinen arabera pasaportea ez da eraginkorra kutsadurak ekiditeko. Oso herritar gutxi dira txertatu gabe daudenak, beraz neurriak eragiten diena. Txertatu gabe egoteak ez du esan nahi kutsatuta zaudenik, eta, batez ere, txertatuta egoteak ez du esan nahi kutsatuta ez zaudenik eta kutsatu ezin dezakezunik. Zer dago erdian, orduan? "Zibismoa". Sailburuordearen hitzak, berriz ere. Agintarien zibismoari, ordea, diziplinatze kiratsa dario. Pasaportea galbide autoritarioan sakontzearekin du zerikusia, ez zaintzarekin, eta, "zer edo zer" egiten denaren itxura ematearekin. Baina, batez ere, eztabaida publikoa kaiolatzearekin.

Zertaz hitz egiten dugu? "Pasaportea bai/ez" eztabaida "txertoa bai/ez" eztabaida kutsatuaren aldaera bat da. Eztabaida, ez ikuspegi komunitario batetik -interesgarria litzatekeena-, baizik dikotomiko eta punitibotik.

Are garrantzitsuagoa: zertaz ez dugu hitz egiten? Erizain lagun batek anbulatorioko lana utzi du, lan zamari eta zama emozionalari eutsi ezinik. Baina medikuak kontratatzeaz, hitz erdirik ez. Lagun irakasle batek asteak daramatza 8:00etatik 20:00etara lanean, konstituzioaren zubia ere lanean eman zuen. Ez irakaskuntzan, positiboak kudeatzen baizik, hoge gelatik hamaika autokonfinatu baitituzte; autokonfinatu, Osakidetzaren aztarnarien berririk ez dutelako. Baina aztarnari ezaz, hitz laurdenik ez. Hilabeteotako nire jarduera arduragabeena eta arrisku-tsuen garraio publikoa hartzea izan da. Iragan astean Donostiatik zetorren autobusa jendez lepo heldu zen Gasteizera, hustu, eta bost minututan bete genuen berriz ere kontrako bidea egin behar genuenok. Garraio publikoa indartzeaz, hitz hamaseirenik ez. Hori bai, pasaportea ezarri den aste berean lehen arreta "kasu larrietara" mugatzea iragarri zuen Gotzone Sagardui suminduta zuzendu zaie txertatu ez direnei: "Ez jolastu besteen bizitzarekin!". Herritarrokin nekropolitika egiten duen Osasun sailburua, herritarroi kargu hartzen bizitzaren izenean.

Baina... zer edo zer aldatzen ari bada? Pasaportea eskatzen ez duten tabernetan egon naiz egunotan; txertatuta egonik pasaportea ez deskargatzea erabaki duten pertsonen berri dut; herri mugimendu batzuk publikoki adierazi edo mobilizatu dira pasaportearen aurka eta osasun publikoa indartzearen alde; espazio autogestionatu batean asanblada egin dute eztabaidatzeko: pasaportea eskatu, ez eskatu publikoki jakinarazi gabe, edo ez eskatu desobedientzia ariketa publikoa eginaz. Beste une batzuetan sumatu ez dudana haserrea nabari dut. Norabide interesgarri batean antolatuko balitz?

Urrun gaude horretatik oraingoan. Boteretik inposaturiko eztabaida markoan kaiolatuta jarraitzen dugu: behekoen artean, are ezkertiarren artean mokoka, logika indibidualista eta punitibistak birsortuz eta normalduz. Antolatu ditzagun beldurra eta amorrua gora begiraturaz, balore komunitario eta eraldatzaileetatik. Denon osasun fisiko, emozional eta politikoarengatik: gure artean pasaporterik ez; pasaportea gure agintariei (irteerakoa soilik). ●